

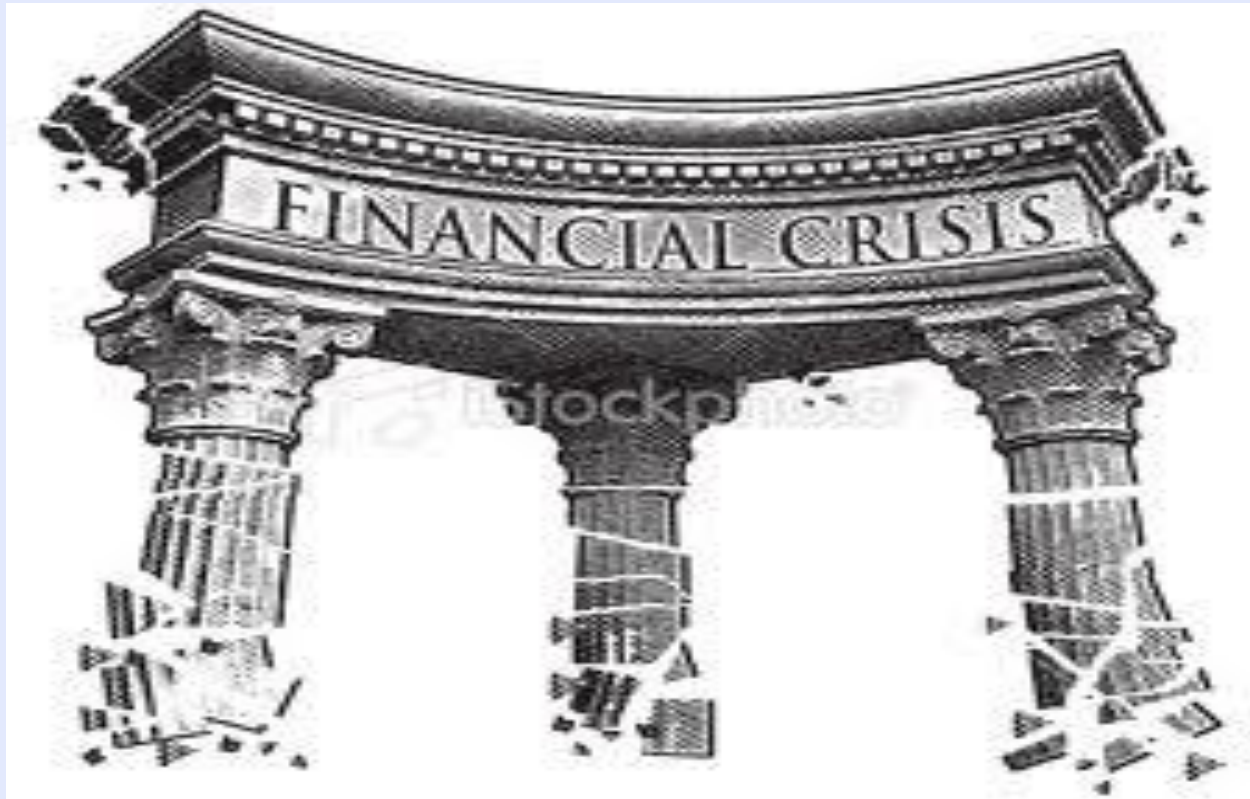
Χρηματο – οικονομικές κρίσεις: τα διδάγματα της ιστορίας

Ιωάννα Πεπελάση
ipepelasis@aueb.gr

Διάλεξη 2^η

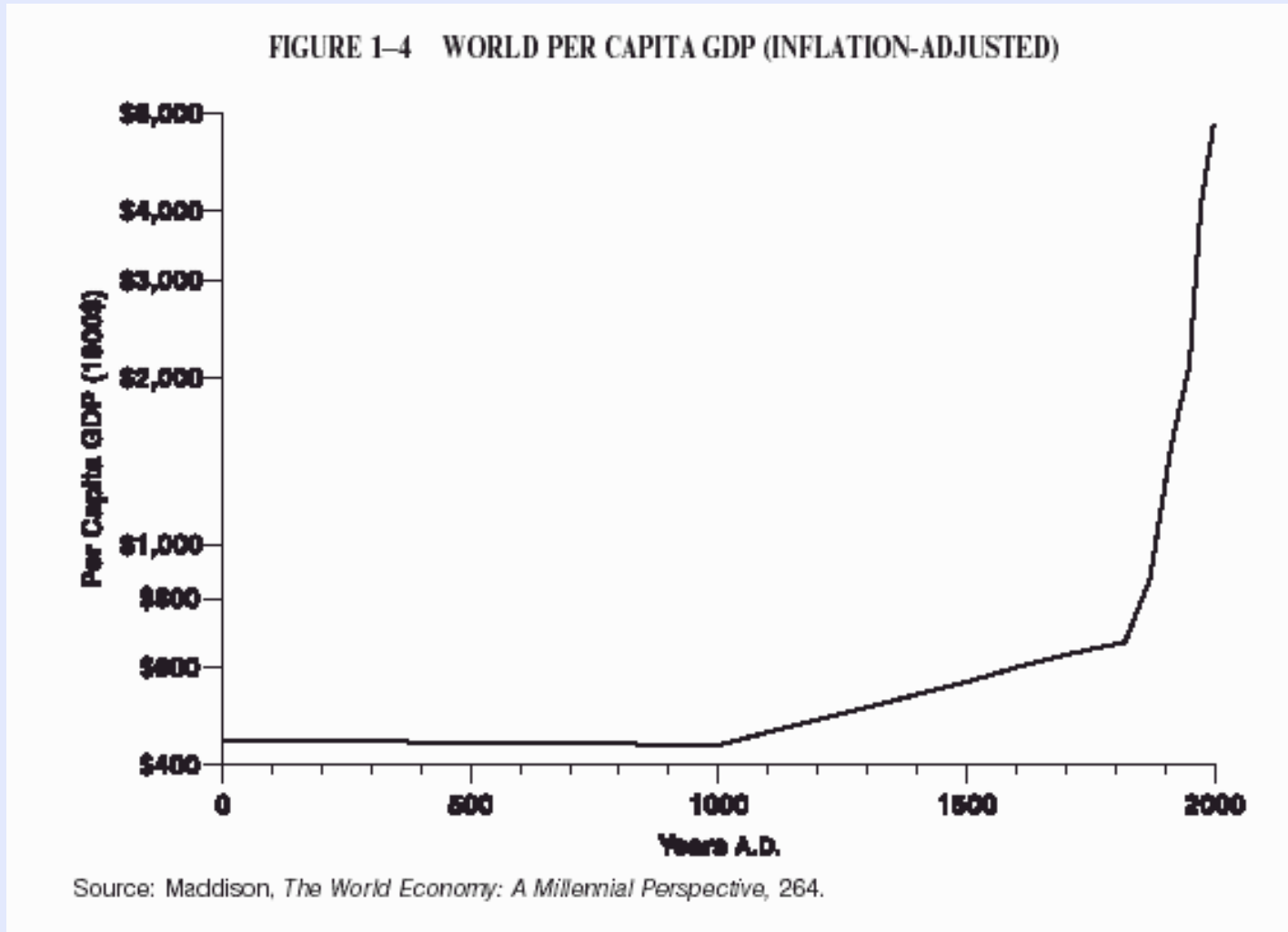
Χρηματο-οικονομικές κρίσεις: Τα διδάγματα της ιστορίας

1. Λίγα ακόμη εισαγωγικά σχόλια για τις χρηματο-οικονομικές κρίσεις

Χρηματο-οικονομικές κρίσεις: Τα διδάγματα της ιστορίας

2. Η παγκόσμια οικονομία, 1500-2000

Χρηματο-οικονομικές κρίσεις: Τα διδάγματα της ιστορίας

2. Η παγκόσμια οικονομία, 1500-2000

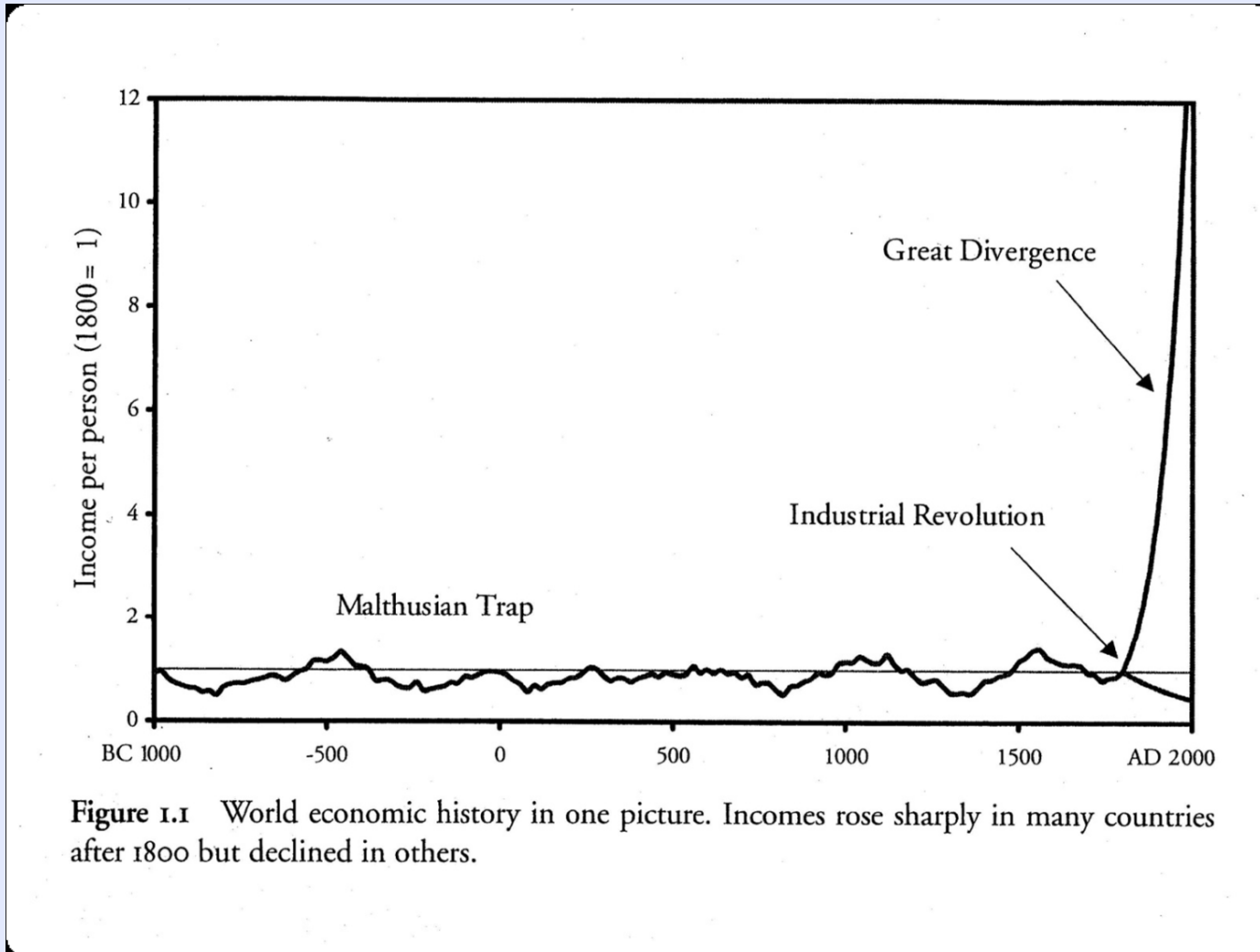
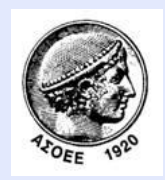

Figure 1.1 World economic history in one picture. Incomes rose sharply in many countries after 1800 but declined in others.

Περιοδολόγηση

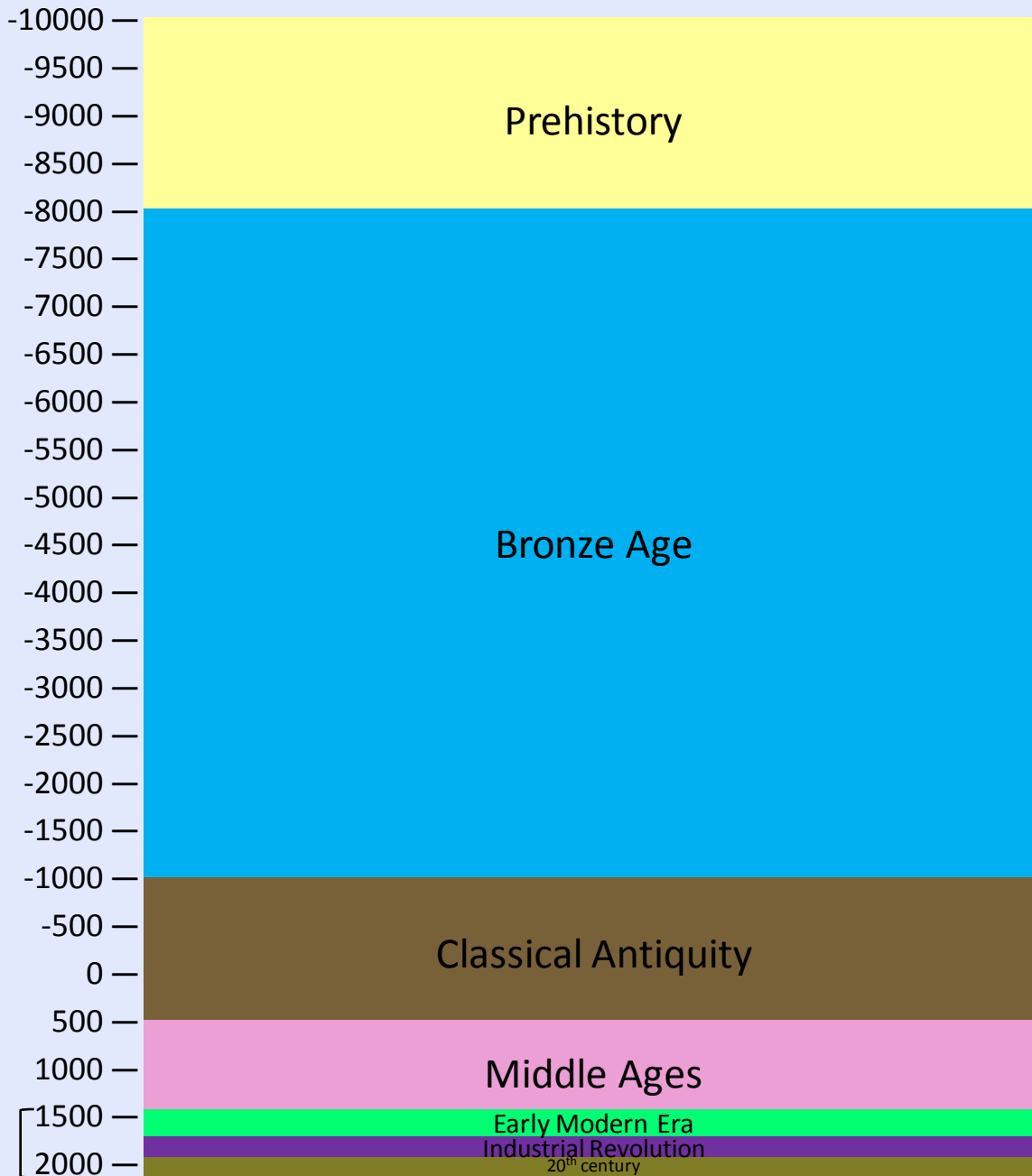
Οι θεματικές ενότητες παρουσιάζονται με την εξής σειρά :

- 1) **Κουλτούρα – Πολιτισμός**
- 2) Οικονομία
- 3) Οικονομική Πολιτική
- 4) Βιομηχανική οργάνωση - Επιχείρηση

Ιωάννα Πεπελάση

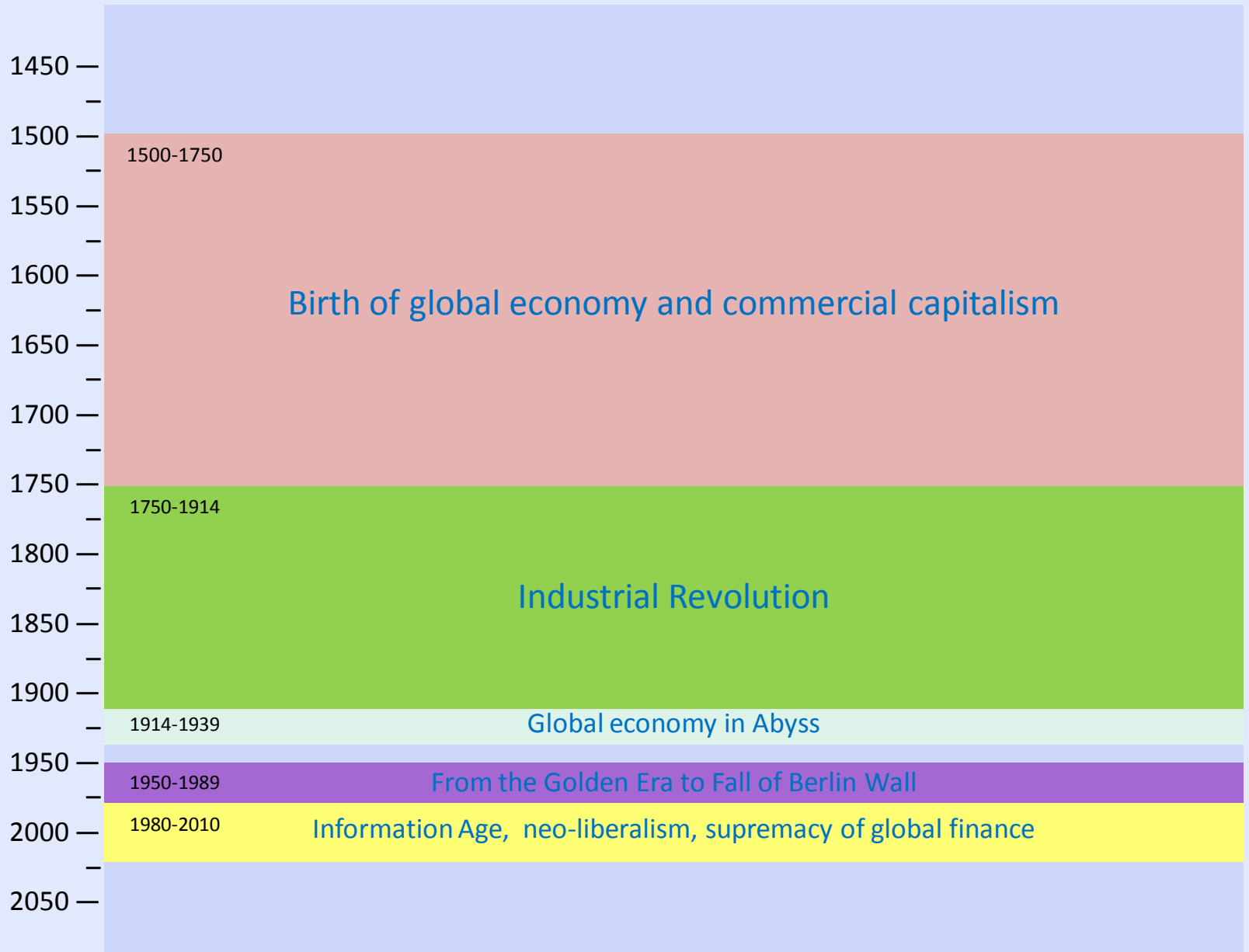
Γενική Οικονομική Ιστορία, 1500-2010

Ανάπτυξη της Παγκόσμιας Οικονομίας και θεσμικές αλλαγές

Τη μακρά διάρκεια των 5 αιώνων τη χωρίζουμε στις εξής ενότητες, ([δείτε τις ενότητες](#))

Διαλέξτε κάποια περίοδο για περισσότερες λεπτομέρειες.

Birth of global economy and commercial capitalism

Διαλέξτε κάποια άλλη περίοδο για περισσότερες λεπτομέρειες.

Industrial Revolution

Global economy in Abyss

Information Age, neo-liberalism,

supremacy of global finance

From the Golden Era to Fall of Berlin Wall

1500 – 1750

Γέννηση του Εμπορευματικού Καπιταλισμού και της Παγκοσμιοποίησης

1500 – 1750

Γέννηση του Εμπορευματικού Καπιταλισμού και της Παγκοσμιοποίησης

Αναγέννηση (14^{ος} – 17^{ος} αιώνας).

Διαφωτισμός (18^{ος} αιώνας).

Η επέκταση της οικονομίας της αγοράς, του αστικού χώρου και των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων στη Δύση.

Ανάδυση του Έθνους - Κράτους.

Μερκαντιλισμός.

Ευρωπαϊκή Επέκταση και γέννηση της παγκοσμιοποίησης.

Θαλάσσιες αυτοκρατορίες.

Η Προνομιούχος εταιρεία (The chartered company).

Birth of global
economy and
commercial
capitalism

*Διαλέξτε κάποια άλλη περίοδο
για περισσότερες λεπτομέρειες.*

Industrial
Revolution

Global economy in Abyss

Information Age, neo-liberalism,

supremacy of global finance

From the Golden Era to Fall of Berlin
Wall

1750/80 – 1914

Η Βιομηχανική Επανάσταση

1750/80 – 1914

Η Βιομηχανική Επανάσταση

Διαφωτισμός (18^{ος} αιώνας).

Η άνοδος του Βιομηχανικού Καπιταλισμού.

Η απαρχή των νέων εμπορικών κύκλων (1848+).

Πρωτοπορία και κυριαρχία της Βρετανίας.

Πρώτη (c. 1750/80 - 1840) και δεύτερη (c. 1870 - 1914) Βιομηχανική Επανάσταση - Δυτική Ευρώπη και ΗΠΑ.

Από τη μεγάλη ανάπτυξη και πρώτη φάση παγκοσμιοποίησης (c. 1850 - 1873) στη Μακρά Παγκόσμια Ύφεση (1873 - 1896).

Από το ελεύθερο εμπόριο (1846+) στον Προστατευτισμό (c. 1873+).

Διεθνής κανόνας χρυσού (1870 – 1914).

(Νέο)Ιμπεριαλισμός (1870s - 1880s).

Προς μια επιστημονική βιομηχανική οργάνωση (taylorism).

Η γέννηση της Ανώνυμης Εταιρείας (The joint stock company).

Birth of global economy and commercial capitalism

Διαλέξτε κάποια άλλη περίοδο για περισσότερες λεπτομέρειες.

Industrial Revolution

Global economy in Abyss

Information Age, neo-liberalism,

supremacy of global finance

From the Golden Era to Fall of Berlin Wall

1914 – 1939

Η Παγκόσμια Οικονομία εμπρός στην Άβυσσο

1914 – 1939

Η Παγκόσμια Οικονομία εμπρός στην Άβυσσο

Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος (1914 - 1918).

Συρρίκνωση της Παγκοσμιοποίησης (1914 – 1939).

Διεθνής κανόνας συναλλάγματος χρυσού (1925 – 1931).

Το μεγάλο Κραχ και η μεγάλη διεθνής ύφεση (1929/1931-33).

Ενίσχυση του ρόλου του κράτους και άνοδος του οικονομικού εθνικισμού στη δεκαετία του 1930.

Η γέννηση και εδραίωση της Σοβιετικής ένωσης (1922+).

Η γέννηση του fordism.

Η επέκταση και μετεξέλιξη της Αμερικανικής διευθυντικού τύπου εταιρείας (The corporation).

1950 – 1989

Από τη Χρυσή Εποχή του 20^{ου} αιώνα προς την πτώση του τείχους του Βερολίνου

Ψυχρός Πόλεμος (1945+).

Χρυσή εποχή του 20^{ου} αιώνα – Τρίτη Βιομηχανική Επανάσταση (1950 – 1973).

Από την αναπτυξιακή έκρηξη της Παγκόσμιας Οικονομίας στις Πετρελαϊκές κρίσεις της δεκαετίας του 1970.

Άνοδος του Νεοφιλελευθερισμού στη δεκαετία του 1980.

Η γέννηση της ΕΟΚ και η μετεξέλιξη σε Ευρωπαϊκή Ένωση (1958+).

Οι μεγάλες αλλαγές μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο – Σχέδιο Μάρσαλ – Γέννηση νέων διεθνών οργανισμών και κανόνων.

Συνέχεια...

Birth of global
economy and
commercial
capitalism

*Διαλέξτε κάποια άλλη περίοδο
για περισσότερες λεπτομέρειες.*

Industrial
Revolution

Global economy in Abyss

Information Age, neo-liberalism,

supremacy of global finance

From the Golden Era to Fall of Berlin
Wall

1950 – 1989

Από τη Χρυσή Εποχή του 20^{ου} αιώνα προς την πτώση του
τείχους του Βερολίνου

1950 – 1989

Από τη Χρυσή Εποχή του 20^{ου} αιώνα προς την πτώση του τείχους του Βερολίνου

Διεθνής κανόνας «δολαρίου» Bretton – Woods (1946 – 1971).

Κεντρικά ελεγχόμενες οικονομίες (1950+).

Το κράτος Πρόνοιας (1950+).

Κυριαρχία των ΗΠΑ (1945+).

Το Ιαπωνικό Θαύμα.

Επέκταση του fordism και της κοινωνίας της μαζικής κατανάλωσης (c. 1950+).

Η Πολυεθνική επιχείρηση (multinational corporation) – φορέας διεθνοποίησης.

Birth of global
economy and
commercial
capitalism

*Διαλέξτε κάποια άλλη περίοδο
για περισσότερες λεπτομέρειες.*

Industrial
Revolution

Global economy in Abyss

Information Age, neo-liberalism,

supremacy of global finance

From the Golden Era to Fall of Berlin
Wall

1980 – 2010

Νέα τάξη πραγμάτων και η κοινωνία της γνώσης

1980 – 2010

Νέα τάξη πραγμάτων και η κοινωνία της γνώσης

Ο Ψυχρός Πόλεμος τελειώνει(1991).

Η κοινωνία της γνώσης.

Η Τέταρτη Βιομηχανική Επανάσταση.

Η στροφή προς τον Νέο φιλελευθερισμό και γέννηση μιας νέας Παγκόσμιας Οικονομίας με κυρίαρχο τον χρηματοοικονομικό τομέα.

dot.com φούσκα (1995 – 2000) - Νέου τύπου οικονομικές κρίσεις.

Η επιτάχυνση της αποβιομηχάνισης στην καρδιά της Δύσης.

Η στασιμότητα και κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης (1982 – 1991).

Οι νέοι Βιομηχανικοί πρωταγωνιστές: Κίνα και Ινδία.

Νέοι τύποι επιχειρηματικής οργάνωσης.

Μετάβαση στο postfordism (c. 1980+).

Χρηματο-οικονομικές κρίσεις: Τα διδάγματα της ιστορίας

3. Οικονομικοί κύκλοι

3.1. 'The Great Moderation'

Χρηματο-οικονομικές κρίσεις: Τα διδάγματα της ιστορίας

3. Οικονομικοί κύκλοι

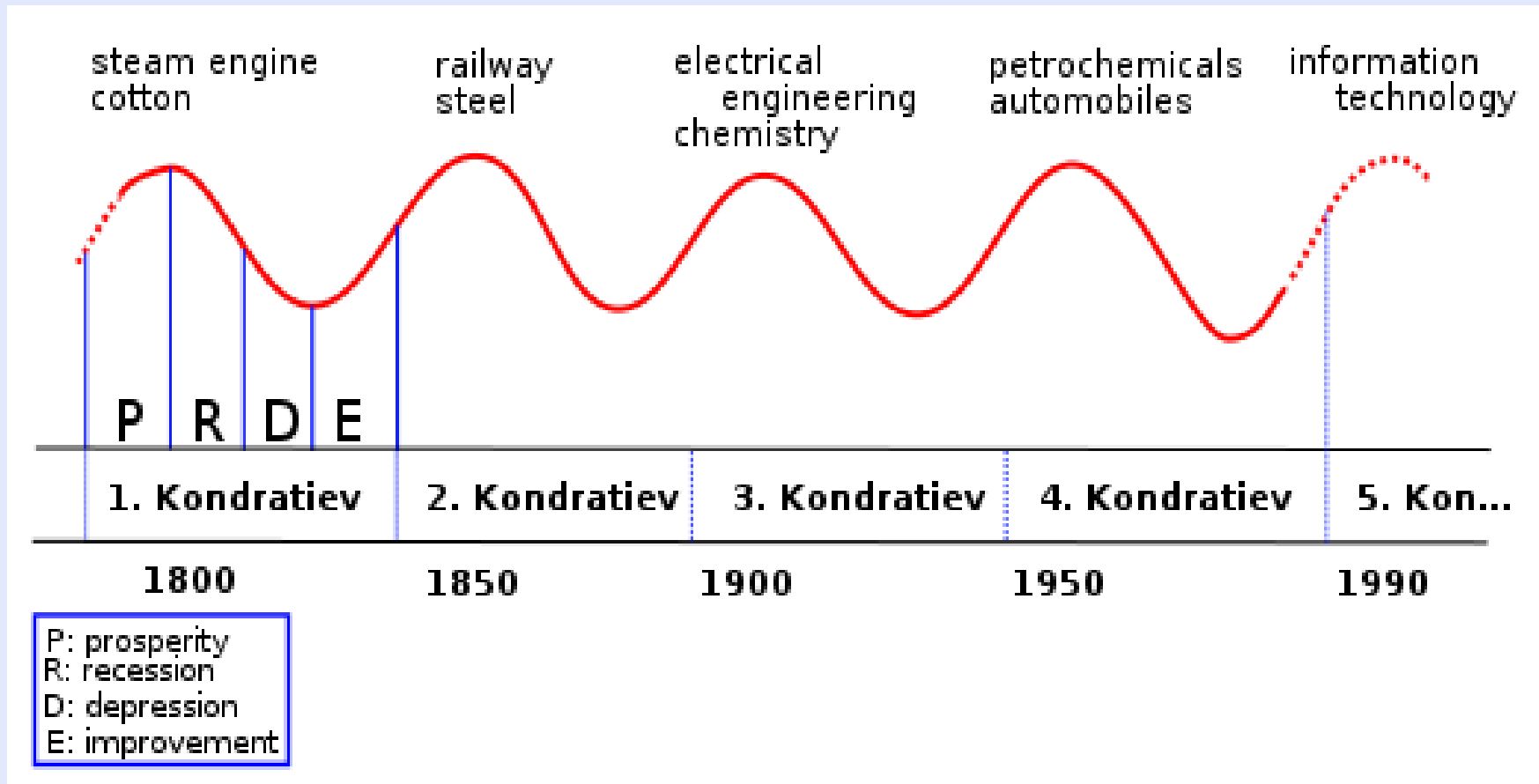
3.2. Θεωρητικές προσεγγίσεις για τις αιτίες του φαινομένου των οικονομικών κύκλων

3.3 Τυπολογίες

- Kitchin inventory, 3–5 έτη
- Juglar fixed investment, 7–11 έτη
- Kuznets infrastructural investment, 15-25 έτη
- Kondratiev wave, 45–60 έτη

Χρηματο-οικονομικές κρίσεις: Τα διδάγματα της ιστορίας

3. Οικονομικοί κύκλοι

A typical, somewhat updated sequence of technological Kondratiev Waves in the U.S. and some other leading Western economies can be seen in the table below:

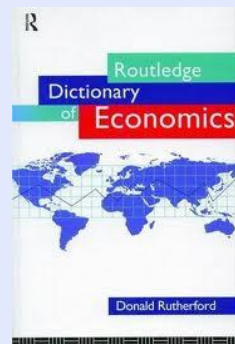
Period	Date (Prosperity to prosperity)	Innovation	Saturation point
First Industrial Revolution (Mechanical Age)	Circa 1787–1843	Cotton-based technology: spinning weaving; atmospheric stationary steam engines replaced by high pressure engines, wrought iron, iron displaces wood in machinery. ^[13] canals, turnpikes. ^{[14][15]} Development of machine tools	Cotton textiles: British market saturated ca. 1800. By 1840, 71% of British cotton textiles were exported ^{[7][16]}
Railroad, Steam Engine and Steel Era	Circa 1842–1897	Age of machinery, steam railways, steam powered factories and steam shipping. First inexpensive steel , telegraph , animal powered combine harvesters, etc. Final development of and diffusion of machine tools and interchangeable parts . ^[17] Emergence of petroleum and chemical industries and heavy industries after 1870. ^[15] Expansion of water and sewer systems.	Canals: Late 1840s ^{[14][18]} 1870: Steam exceeds water power and animal power. ^[19] 1890s: Railroads. Track mileage continued to grow but much is later abandoned. ^[18]
Age of mass production, electrification and internal combustion	1897–1939	Steel, electric motors, electrification of factories ^[20] and households, electric utilities, aluminum, chemicals and petrochemicals, internal combustion engine, automobiles, highway system, Fordist mass production, telephony, beginning of motorized agricultural mechanization, radio. ^[21] Electric street railways help create streetcar suburbs. Build out of urban and suburban public water supply and sewage systems. ^[22]	1917: Railroads nationalized . Post World War I short depression. Railroads and electric street railways decline after 1920. Horses, mules and agricultural commodities: 1919. After 1923 industrial output rises as workforce slowly declines. ^[23] Depression of 1930s: Overcapacity in manufacturing, real estate. Work week reduced from 50 to 40 hours in mid-1930s. Total debt reaches 260% of GDP during early 1930s.
War and Post-war Boom: Suburbia	1939–1982?	Oil displaces coal. Suburban growth and infrastructure. Greatest period of agricultural productivity growth 1940s–1970s. ^[24] Consumer goods, semiconductors, business computers, plastics, synthetic fibers, fertilizers, television and electronics, green revolution , military-industrial complex, diffusion of commercial aviation and air conditioning, beginning nuclear utilities. ^[21]	1940s–50s: Diesel locomotives replace steam. ^[25] 1971: Peak U.S. oil production 1973: Peak steel consumption in U.S. ^[26] Pennsylvania steel cities and industrial midwest turn into "rust belt". 1973: Slow economic and productivity growth noted. 1980s: Highway system near saturation ^[27]
Post Industrial Era: Information Technology and care of elderly	1982? – ??	Fiber optics and Internet, ^[21] personal computers, wireless technology, on line commerce, biotechnology, Reagan's "Star Wars" military projects. Energy conservation. Beginning of industrial robots. In the U.S. health care becomes a major sector of the economy (16%) and financial sector increases to 7.5% of economy.	1984: Peak U.S. employment in computer manufacturing. ^[28] Long term decline in U.S. capacity utilization 1990s: Automobiles, land line telephones, chemicals, plastics, appliances, paper, other basic materials, commercial aviation. 2001: Computers, fiber optics 2000s: Crop yields approach limits of photosynthesis. 2008: Developed world on verge of depression. Widespread overcapacity except some nonferrous metals and oil. Large housing and commercial real estate surplus. GDP no longer responds to increases in debt. Total debt exceeds 360% of GDP by late 2009.

Χρηματο-οικονομικές κρίσεις: Τα διδάγματα της ιστορίας

4. Ορισμοί

financial system (310)

A set of interrelated institutions which collect savings and distribute them to borrowers, making possible the separation of the ownership of wealth from the control of physical capital. The more developed an economy is, the greater its range of financial instruments, e.g. since 1960 the US and British financial systems have produced a large range of new instruments, e.g. **derivatives**, in order to meet the different needs of savers and borrowers. New financial facilities contribute to economic growth.

Χρηματο-οικονομικές κρίσεις: Τα διδάγματα της ιστορίας

4. Ορισμοί

business cycle (140)

‘A type of fluctuation found in the aggregate economic activity of nations that organize their work mainly in business enterprises: a cycle consists of expansions occurring at about the same time in many economic activities, followed by similarly general recessions, contractions, and revivals which merge into the expansion phase of the next cycle; this sequence of changes is recurrent but not periodic; in duration business cycles vary from more than one year to ten or twelve years’ (Mitchell).

Previously these were known as periodic ‘commercial crises’. The **National Bureau of Economic Research** has studied these cycles since 1920. **Haberler** in an extensive survey of business cycle research noted the variety of suggested causes of the cycles, including credit changes, over-investment, costs of production, under-consumption, mass psychology, variations in harvests, the interaction of the **multiplier** and the accelerator and international influences. More recently, the cycle of elections in democratic countries has been associated with fluctuations in national economies. (See figure above.)

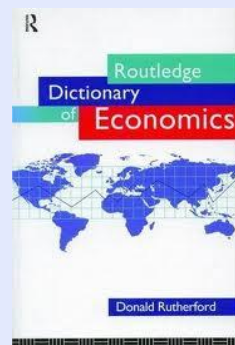
Bowers, D.A. (1985) *An Introduction to Business Cycles and Forecasting*, Reading, MA, and Wokingham: Addison Wesley.

Burns, A.F. and Mitchell, W.C. (1946) *Measuring Business Cycles*, New York: National Bureau of Economic Research.

Haberler, G. (1958) *Prosperity and Depression. A Theoretical Analysis of Cyclical Movements*, 3rd edn, London: Allen & Unwin.

Mitchell, W.C. (1927) *Business Cycles: The Problem and its Setting*, New York: National Bureau of Economic Research; London: Pitman.

See also: **accelerator principle; Juglar cycle; Kitchin cycle; Kondratieff cycle; Kuznets cycle; political business cycle.**

Χρηματο-οικονομικές κρίσεις: Τα διδάγματα της ιστορίας

5. ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ –

Χρηματο-οικονομικές καινοτομίες και θεσμοί ορόσημα

Φάση 1 Προβιομηχανική Ευρώπη (1200-1750)

- i. Η γέννηση των τραπεζών (Οι Μέδικοι της Φλωρεντίας, c.1400)
- ii. Η γέννηση του ομόλογου (14^{ος}-15^{ος} Τοσκάνη- δημόσιο χρέος)
- iii. Η πρώτη ανώνυμη εταιρεία VOC (Ολλανδική Εταιρεία των Ανατολικών Ινδιών, 1602)
- iv. Το πρώτο χρηματιστήριο (Άμστερνταμ, 1611)
- v. Stockholms Banco (1657)

Πρωτόλεια κεντρική τράπεζα

Πρώτη εκτύπωση χαρτονομίσματος, 1661

Εισάγει την καινοτομία του fractional reserve banking

- vi. Τιτλοποίηση του δημοσίου χρέους (1720, Γαλλία, Αγγλία)

Σχόλιο: Ο χρηματο-οικονομικός τομέας = φορέας επέκτασης του εμπορικού καπιταλισμού και της ισχύος του αναδυόμενου έθνους κράτους

Χρηματο-οικονομικές κρίσεις: Τα διδάγματα της ιστορίας

5. ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ –

Χρηματο-οικονομικές καινοτομίες και θεσμοί ορόσημα

Φάση 2 Η Βιομηχανική Επανάσταση (1780-1914)

- i. Η γέννηση της βιομηχανικής πίστης
- ii. Η εφεύρεση της πρακτικής του δανειστή εσχάτης προσφυγής (Βρετανία 1866, ΗΠΑ 1907)
- iii. 1844 Company Act in Britain

Σχόλιο: Ο χρηματο-οικονομικός τομέας συμβάλλει στην άνοδο του βιομηχανικού καπιταλισμού και «προσαρμόζεται» στα νέα δεδομένα

Χρηματο-οικονομικές κρίσεις: Τα διδάγματα της ιστορίας

5. ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ –

Χρηματο-οικονομικές καινοτομίες και θεσμοί ορόσημα

Φάση 3 Από τη Βιομηχανική Επανάσταση στην εποχή Πληροφορικής (1914 -)

- i. Η γέννηση της καταναλωτικής πίστης (ΗΠΑ, 1900+)
- ii. Η μαζικοποίηση του ενυπόθηκου δανεισμού για κατοικίες (ΗΠΑ, 1920+)
- iii. Η διεύρυνση της τιτλοποίησης και η δημιουργία νέας γενιάς παραγώγων απογειώνεται με τη Χρηματο-οικονομική καινοτομία (1970+)
- iv. Η μεγάλη απελευθέρωση των αγορών (1990+)

Σχόλιο: Η κυκλοφορία χρήματος και «τραπεζικής» πίστης έχει φθάσει σε πρωτάκουστα ύψη.

Υπερδιόγκωση Χρηματο-οικονομικού τομέα: Πριν την κρίση του 2007/8 το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα ήταν σε μέγεθος 3-πλάσιο από το παγκόσμιο ΑΕΠ.

Χρηματο-οικονομικές κρίσεις: Τα διδάγματα της ιστορίας

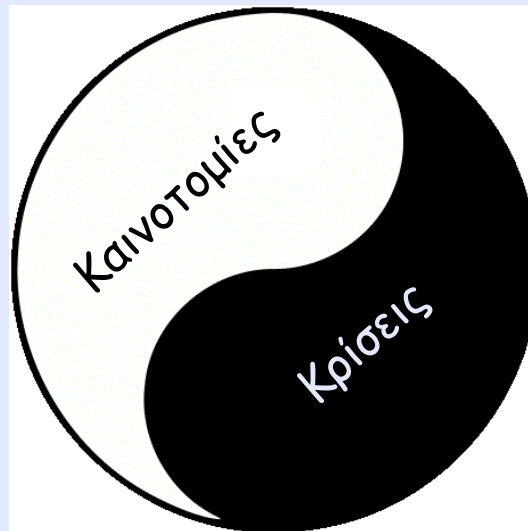
5. ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ –

Χρηματο-οικονομικές καινοτομίες και θεσμοί ορόσημα

Γενικά Συμπεράσματα

Αλλάζει ο καπιταλισμός, αλλάζει και το χρηματο-οικονομικό σύστημα

Ο αλληλοτροφοδοτούμενος κύκλος: οι καινοτομίες συμβάλλουν στις πιθανότητες νέων κρίσεων και οι νέες κρίσεις δημιουργούν το έδαφος για τη δημιουργία νέων καινοτομιών

Χρηματο-οικονομικές κρίσεις: Τα διδάγματα της ιστορίας

The Ascent of Money: A Financial History of The World by Niall Ferguson Epsd. 1-5 (Full Documentary)

[Direct Link](#)

Χρηματο-οικονομικές κρίσεις: Τα διδάγματα της ιστορίας

Το επόμενο βήμα:

‘Ανατομία μιας τυπικής χρηματο-οικονομικής κρίσης’ κατά CHARLES KINDLEBERGER